

Sygn. akt III C 818/14

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

dnia 26 marca 2015 rok

Sąd Okręgowy w Warszawie III Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Mariusz Solka
Protokolant	stażysta Katarzyna Karasek

po rozpoznaniu w dniu 23 marca 2015 roku w Warszawie

na rozprawie

sprawy z powództwa A. A.;

przeciwko pozwanej Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w W.;

o zapłatę

orzeka:

1. zasądza od pozwanej Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w W. na rzecz powódki A. A., kwotę 300.000,00 (trzysta tysięcy) złotych wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 27 września 2013 roku do dnia zapłaty;
2. w pozostałym zakresie powództwo oddala;
3. nakazuje pobrać od pozwanej Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w W. na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Warszawie, kwotę 10.000,00 (dziesięć tysięcy) złotych;
4. zasądza od pozwanej Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w W. na rzecz powódki A. A., kwotę 12.217,00 (dwanaście tysięcy, dwieście siedemnaście) złotych kosztów procesu, w tym kwotę 7.200,00 (siedem tysięcy, dwieście) złotych tytułem wynagrodzenia pełnomocnika.---

/-/ SSO Mariusz Solka

Sygn. akt III C 818/14

UZASADNIENIE

Pozwem złożonym w dniu 28 października 2013 r. w Sądzie Okręgowym w Poznaniu powódka A. A. wniosła o zasądzenie od Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa z siedzibą w W. (nazywana dalej ARiMR) kwoty 300.000,00 (trzysta tysięcy) złotych wraz z odsetkami liczonymi od dnia 28 listopada 2012 r. oraz zasądzenia od pozwanej kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych (dowód: pozew k. 1).

W uzasadnieniu pozwu wskazano, że w dniu 28 czerwca 2010 r. została zawarta pomiędzy stronami umowa w przedmiocie przyznania powódce dofinansowania z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 w ramach działania „Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw”, w zakresie osi 3 „Jakość życia na obszarach wiejskich i różnicowanie gospodarstw wiejskich”. Pozwana na mocy przedmiotowej umowy zobowiązała się do zapłaty kwoty 300.000,00 złotych, stanowiącej jednocześnie nie więcej niż 50% poniesionych kosztów kwalifikowanych operacji. Powódka natomiast spełnić miała warunki określone w Programie oraz przepisach ustawy i rozporządzenia oraz realizacji operacji zgodnie z postanowieniami przedmiotowej umowy. Aneks nr (...) do umowy ustalono, że wniosek o płatność wraz ze wskazanymi w umowie dokumentami, zostanie złożony po zakończeniu realizacji całości operacji w terminie od dnia 15 czerwca 2015 r. do dnia 25 czerwca 2012 r. Pismem z dnia 13 września 2012 r. ARiMR odmówiła wypłaty pomocy przyznanej w/w umowie. Powódka 13 września 2012 r. wystąpiła z wnioskiem o ponowne rozpatrzenie sprawy podnosząc w nim, że znaczenie rozstrzygające dla przedmiotowej sprawy miał cel umowy, który to został przez stronę zrealizowany. Wskazano także, że w dacie złożenia wniosku powódka faktycznie spełniła wszystkie wymagania dla otrzymania pomocy. W dniu 17 września 2013 r., z uwagi na długotrwałe rozpatrywanie wniosku, powódka wezwała ARiMR do zapłaty kwoty 300.000,00 złotych. Pismem z dnia 27 września 2013 r. pozwana podtrzymała dotychczasowe stanowisko, jednocześnie odmawiając dokonania wypłaty pomocy. W ocenie powódki skoro w dacie złożenia wniosku o płatność projekt był w całości zrealizowany zgodnie z zakresem rzeczowym i finansowym, a powódka poniosła wszelkie koszty kwalifikowane, które to zostały odpowiednio udokumentowane i czego pozwany nie kwestionuje, to należy stwierdzić, że cel projektu został w pełni zrealizowany, dlatego też roszczenie o wypłatę kwoty pomocy przyznanej umową jest uzasadnione (uzasadnienie pozwu k. 2v-6).

W odpowiedzi na pozew Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa z siedzibą w W. podniosła zarzut niewłaściwości miejscowej Sądu, merytorycznie wnosząc o oddalenie powództwa w całości. Domagała się również zasądzenia kosztów procesu w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych (dowód: odpowiedź na pozew k. 103-109).

W uzasadnieniu odpowiedzi na pozew pozwana podniosła, że powódka przekroczyła 24 miesięczny termin na realizację operacji objętej umową. Jak wskazała strona pozwana powódka z wnioskiem o pozwolenie na użytkowanie, do którego przedłożenia była zobowiązana, wystąpiła na 6 dni przed upływem ostatecznego terminu na złożenie wniosku o płatność, a jak wynika z dziennika budowy nr (...) obiekt nadawał się do użytkowania od dnia 30 marca 2012 r. Ponadto, pozwana wskazuje, że strona powodowa mylnie przyjęła, iż umowa łącząca strony była umową rezultatu, w której wypłata przyznanego dofinansowania uzależniona jest od osiągnięcia wskazanego w umowie celu tj. budowy sali bankietowej wraz z pokojami do wynajęcia na poddaszu co spowoduje wzrost zatrudnienia oraz wzrost dochodu z prowadzonej działalności, z pominięciem zakresu operacji w postaci uzyskania wymaganych odrębnymi przepisami oraz postanowieniami umowy: opinii, zaświadczeń, uzgodnień, pozwoleń lub decyzji związanych z realizacją tej operacji. Pozwana podniosła również, że powódka występując z wnioskiem o uzyskanie pozwolenia na użytkowanie obiektu na 6 dni przed upływem terminu i prawie 3 miesiące od momentu kiedy zakończono prace budowlane nie dochowała należytej staranności, co w pełni uzasadnia odmowę przyznania jej pomocy (dowód: uzasadnienie odpowiedzi na pozew k. 105v-108v).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 28 czerwca 2010 r. Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w W. zawarła z powódka A. A. umowę przyznania pomocy nr (...) - (...) - (...). Na podstawie zawartej umowy Agencja zobowiązała się do wypłacenia beneficjentowi, na warunkach określonych w umowie oraz na podstawie złożonego wniosku o płatność, pomocy w wysokości 300.000,00 złotych jednak nie więcej niż 50 % poniesionych kosztów kwalifikowanych operacji. Beneficjent zobowiązał się do spełnienia warunków określonych w Programie oraz przepisach ustawy i rozporządzenia oraz realizacji operacji zgodnie z postanowieniami umowy (§ 4 ust 1 umowy).

W wyniku realizacji operacji osiągnięty miał zostać cel w postaci budowy sali bankietowej wraz z pokojami do wynajęcia na poddaszu w miejscowości T. nr (...), co spowoduje wzrost zatrudnienia oraz wzrost dochodu z prowadzonej działalności. Nadto zgodnie z § 3 pkt 6 ppkt 1 powódka zobowiązana była do uzyskania wymaganych

odrębnymi przepisami oraz postanowieniami umowy: opinii, zaświadczeń, uzgodnień, pozwoleń lub decyzji związanych z realizacją tej operacji. W umowie zastrzeżono również, że ARiMR wypłaci środki finansowe z tytułu pomocy jeżeli beneficjent zrealizował operację lub jej etap, w tym poniósł związane z tym koszty, zgodnie z warunkami określonymi w rozporządzeniu i w umowie oraz określonymi w innych przepisach dotyczących inwestycji objętych operacją, zrealizował lub realizuje zobowiązania określone w umowie, a także jeżeli udokumentował zrealizowanie operacji lub jej etapu, w tym poniesienie kosztów kwalifikowanych z tym związanych. Jednocześnie w przypadku, gdy beneficjent nie spełnił któregokolwiek z warunków wskazanych powyżej, środki finansowe z tytułu pomocy mogą zostać wypłacone w części dotyczącej operacji lub jej etapu, który został zrealizowany zgodnie z tymi warunkami oraz jeżeli cel operacji został osiągnięty lub może zostać osiągnięty do dnia złożenia wniosku o płatność ostateczną. ARiMR odmówi wypłaty pomocy jeżeli zostały naruszone warunki jej przyznania bądź jeżeli w przypadku niespełnienia przez beneficjenta wymienionych wyżej warunków, nie zaistnieją okoliczności uzasadniające wypłatę części pomocy (dowód: umowa k. 21-41).

Celem uzyskania płatności beneficjent był zobowiązany do złożenia osobiście bądź przez upoważnioną osobę bezpośrednio we właściwym oddziale regionalnym wniosek o płatność wraz z wymaganymi dokumentami, po zakończeniu realizacji całości operacji nie najpóźniej niż w terminie od dnia 15 czerwca 2012 r. do dnia 25 czerwca 2012 r. (dowód: § 7 umowy k. 28-29, aneks nr (...) do umowy k. 50-50v).

Zgodnie z postanowieniami zawartej umowy ARiMR zobowiązana była rozpatrzyć wniosek o płatność w terminie 3 miesięcy od dnia jego złożenia i dokonać wypłaty środków niezwłocznie po pozytywnym rozpatrzeniu wniosku (dowód: §8 pkt 9 umowy k. 30).

Na podstawie aneksu nr (...) z dnia 29 grudnia 2011 r. wprowadzono zmiany do umowy z dnia 28 czerwca 2010 r. w zakresie terminu do złożenia wniosku o płatność tj. wniosek o płatność powinien być złożony przez beneficjentkę w okresie od dnia 15 czerwca 2012 do dnia 25 czerwca 2012, a nie jak wskazano w umowie w terminie od 15 grudnia 2011 r. do dnia 25 grudnia 2011 r. (dowód: aneks do umowy k. 50v).

Powódka zrealizowała operację polegającą na budowie sali bankietowej wraz z pokojami do wynajęcia na poddaszu. Jednocześnie poniosła koszty kwalifikowane z tytułu wykonania całości operacji w kwocie 756.587,61 (siedemset pięćdziesiąt sześć tysięcy pięćset osiemdziesiąt siedem złotych 61/100) złotych (dowód: okoliczność bezsporna, zestawienie rzeczowo- finansowe k. 12-13, wykaz faktur k. 15-20).

Do złożonego przez powódkę w dniu 25 czerwca 2012 r. wniosku o płatność, dołączona została decyzja Powiatowego Inspektora Nadzoru Budowlanego w N. z dnia 10 października 2011 r. udzielająca pozwolenia na użytkowanie części parteru obejmująca salę bankietową z zapleczem kuchennym. Decyzja ta obejmowała jedynie część obiektu, którego budowa podlegała dofinansowaniu. Pismem z dnia 20 lipca 2012 r. pozwana wezwała powódkę do uzupełnienia braków formalnych wniosku w tym decyzji w przedmiocie ostatecznego pozwolenia na użytkowanie piętra budynku i pokoi na poddaszu. Wraz z uzupełnieniem przedmiotowego wniosku powódka dołączyła decyzję Powiatowego Inspektora Nadzoru Budowlanego w N. z dnia 6 lipca 2012 r. w przedmiocie pozwolenia na użytkowanie obiektu w postaci sali bankietowej wraz z pokojami do wynajęcia na poddaszu. Obie decyzje stały się ostateczne z dniem 24 sierpnia 2012 r. W oparciu o powyższe ARiMR w dniu 13 września 2012 r. odmówiła wypłaty pomocy z uwagi na przekroczenie 24 miesięcznego na realizację operacji objętej umową. Powódka pismem z dnia 12 października 2012 r. wystąpiła z wnioskiem o ponowne rozpatrzenie sprawy dotyczącej odmowy wypłaty pomocy. Z uwagi na długi okres oczekiwania na rozpoznanie wniosku o ponowne rozstrzygnięcie w przedmiocie wypłaty pomocy, powódka w dniu 17 września 2013 r. wystąpiła do ARiMR z przedsądowym wezwaniem do zapłaty kwoty 300.000,00 złotych. Pozwana pismem z dnia 27 września 2013 r. zajęła stanowisko zarówno w przedmiocie przedsądowego wezwania do zapłaty jak i wniosku powódki o ponowne rozpatrzenie sprawy, odmawiając wypłaty żądanej kwoty pomocy (dowód: wniosek o płatność k. 177-193, decyzja k. 195-195v, wezwanie do braków wniosku k. 196-200, decyzja k. 203, pismo k. 204-206, wniosek k. 208-211, wezwanie do zapłaty k. 68v, pismo k. 212-214).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dokumentów zgromadzonych w aktach sprawy, których autentyczności i wiarygodności nie kwestionowała żadna ze stron, a Sąd nie znalazł podstaw żeby czynić to z urzędu.

Sąd oddalił wniosek o dopuszczenie dowodu z zeznań świadków B. W. i K. K. (k. 103v), P. B. i A. K. (k.2). Oddaleniu podlegał również wniosek o dopuszczeniu dowodu z przesłuchania powódki (k.2). Sąd oddalił wniosek o zobowiązanie Powiatowego Inspektoratu Budowlanego o wydanie oryginałów dokumentów z akt sprawy administracyjnej (k.2v), a także wniosek o zobowiązanie pozwanego do złożenia oryginałów dokumentów oraz przedstawienie wykazu pracowników oddziału regionalnego Agencji (k. 2).

W ocenie Sądu powyższe wnioski dowodowe zmierzały jedynie do przedłużania postępowania i nie stanowiły elementów istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy albowiem cały stan faktyczny pomiędzy stronami nie był sporny, zaś jedyny spór ograniczał się do interpretacji warunków umowy tj. oceny czy powódka prawidłowo wykonała umowę i czy jest uprawniona do otrzymania zgodnie z nią dotacji.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Powództwo jako zasadne zasługiwało uwzględnienie co do kwoty głównej oraz w zakresie odsetek od dnia 27 września 2013 roku. W pozostałym zakresie tj odsetek żądanych od dnia 28 listopada 2012 roku podlegało oddaleniu.

Strona powodowa dochodziła wykonania umowy o dofinansowanie finansowane z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 w ramach działania „Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw” zawartej przez strony w dniu 28 czerwca 2010 r.

Zgodnie z treścią art. 353¹ k.c. strony zawierające umowę mogą ułożyć stosunek prawny według swego uznania, byleby jego treść lub cel nie sprzeciwiały się właściwości (naturze) stosunku, ustawie ani zasadom współzycia społecznego. Zasada swobody umów stwarza podmiotom możliwość kształtowania stosunków zobowiązaniowych innych niż typowe. Strony uzyskują kompetencję do tworzenia zupełnie nowych typów umów, niepodobnych do normatywnie określonych w kodeksie cywilnym lub innych ustawach. Mogą także wzorować się na umowach nazwanych, ale określając łączący ich stosunek zobowiązaniowy dokonywać pewnych modyfikacji lub uzupełnień, kreując w ten sposób bardziej odpowiedni dla nich instrument prawny. Zawarta przez strony w dniu 28 czerwca 2012 r. umowa o przyznaniu pomocy nr (...) - (...) - (...) / 09 nie stanowi umowy bezpośrednio uregulowanej w Kodeksie Cywilnym, zgodnie z powyższym strony były uprawnione do swobodnego ułożenia łączącego ich stosunku prawnego. Podmioty mogą korzystać ze swobody w umownym kształtowaniu treści zobowiązania w granicach określonych przepisem art. 353¹ k.c., który wskazuje trzy źródła tych ograniczeń: przepisy prawne, zasady współzycia społecznego i właściwość (naturę) stosunku. Pośród trzech kryteriów ograniczających swobodę umów, podstawowe znaczenie należy przypisać wskazanemu w przepisie art. 353¹ k.c. wymogowi zgodności treści i celu stosunku z ustawą. Mianem ustawy określa Kodeks Cywilny wszelkie obowiązujące przepisy prawne, bez względu na rangę aktu normatywnego i przynależność do określonej gałęzi prawa. Oznacza to konieczność zbadania, czy strony umowy nie naruszają norm prawnych tworzących obowiązujący w Polsce system prawa, a zawartych w konstytucji, ustawach, ratyfikowanych umowach międzynarodowych, rozporządzeniach i aktach prawa miejscowego. W ten sposób kryterium oceny zostało rozciągnięte również na normy prawa Unii Europejskiej (por. szerzej M. Safjan (w:) K. Pietrzykowski, Komentarz, t. I, 2011, art. 353¹, nb 13 i 14). Zastosowanie do zawartej przez strony umowy mają przepisy ogólne w zakresie zobowiązań umownych łączących strony. Zgodnie z treścią art. 354 k.c. dłużnik powinien wykonać zobowiązanie zgodnie z jego treścią i w sposób odpowiadający jego celowi społeczno-gospodarczemu oraz zasadom współzycia społecznego, a jeżeli istnieją w tym zakresie ustalone zwyczaje - także w sposób odpowiadający tym zwyczajom (1). W taki sam sposób powinien współdziałać przy wykonaniu zobowiązania wierzyciel (2).

W świetle zaistniałego między stronami stanu faktycznego należało zatem przede wszystkim dokonać oceny w zakresie wypełnienia przez stronę powodową zobowiązania umownego wynikającego z zawartej przez strony umowy przyznania pomocy przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa.

Ocenę realizacji zawartej między stronami umowy i osiągnięcie zamierzonego w niej celu należy ustalać w oparciu nie tylko o jej dosłowne brzmienie, ale również poprzez treść i sens regulacji prawnych określających zasady programów pomocowych w ramach których nastąpiło zawarcie tej umowy (tak: Sąd Apelacyjny w Białymstoku w wyroku z dnia 10 kwietnia 2013 r. sygn. akt I ACa 849/12).

Przede wszystkim należy zauważyć, że nie zasługuje na uwzględnienie zarzut strony pozwanej w zakresie nieprawidłowego przyjęcia przez powódkę, że strony łączyła umowa rezultatu. Zgodnie z § 3 umowy przyznania pomocy z dnia 28 czerwca 2012 r. w wyniku realizacji operacji zostanie osiągnięty następujący cel budowa sali bankietowej wraz z pokojami do wynajęcia na poddaszu co spowoduje wzrost zatrudnienia oraz wzrost dochodu z prowadzonej działalności. Sąd nie kwestionuje, iż pomoc ta przyznawana jest po spełnieniu szeregu warunków, jednakże nie można przyjąć, iż ich poszczególne spełnianie stanowi każdorazową odrębną realizację celu umowy. De facto celem umowy przyznania pomocy była budowa sali bankietowej w celu podniesienia dochodów z realizowanej przez powódkę działalności agroturystycznej, jak i umożliwienie jej rozszerzenia o organizowanie imprez okolicznościowych. Realizacja operacji obejmowała budowę sali bankietowej z pokojami oraz prace wykończeniowe obiektu, jak również poniesienie przez powódkę kosztów kwalifikowanych przedmiotowej inwestycji, stanowiących podstawę wyliczenia przysługującej jej pomocy. Powódka zobowiązana była także do dokonania i udokumentowania płatności za dostawy, usługi lub roboty budowlane, nie później niż do dnia złożenia wniosku o płatność. Realizacja operacji obejmowała także uzyskanie wymaganych odrębnymi przepisami opinii, zaświadczeń, pozwoleń. Docelowo powódka spełniła wszystkie wymagania, uiściła wszystkie koszty kwalifikowane niezbędne do realizacji projektu, które udokumentowała w sposób nie budzący wątpliwości. Uzyskała wymagane pozwolenia, opóźniając się jedynie z dołączeniem pozwolenia na użytkowanie całego obiektu.

W ocenie Sądu okoliczność ta nie ma jednak decydującego znaczenia dla decyzji w przedmiocie wypłaty pomocy. Powódka przedstawiła decyzję w zakresie udzielenia pozwolenia na użytkowanie obiektu w części obejmującej parter obiektu, dołączyła również dziennik budowy, z którego wynika że prace zaplanowane dla budynku zostały wykonane przed upływem terminu do złożenia wniosku o płatność. Czym udokumentowała zakończenie operacji w terminie.

W ocenie strony pozwanej nieuzyskanie przez powódkę w terminie 24 miesięcy od dnia zawarcia umowy, ostatecznej decyzji zezwalającej na używanie wybudowanego obiektu stanowi podstawę do przyjęcia, że wypłata pomocy stanowić będzie świadczenie nienależne. Z tego też względu rozważenia wymaga, czy uchybienia te można było zakwalifikować w kategoriach zawartej przez strony umowy i w świetle zasad prawa zobowiązań, jako uzasadnione przyczyny de facto niweczące całą umowę.

Sąd rozpoznający niniejszą sprawę, po dokonaniu analizy umowy łączącej strony, jak i zakresu, w jakim strona powodowa wykonała obowiązki wynikające z umowy, tym samym osiągając cel z niej wynikający jednoznacznie stwierdza, że odpowiedź na to pytanie musi być negatywna. Z zebranego w sprawie materiału dowodowego wynika jednoznacznie, że strona powodowa zrealizowała zasadnicze założenia umowy określone w § 4 umowy, co było okolicznością bezsporną pomiędzy stronami. Zgodnie z postanowieniami załącznika nr 2 do umowy z dnia 28 czerwca 2010 r. powódka zobowiązana była m.in. do uzyskania pozwolenia na użytkowanie obiektu budowlanego, a także zawiadomienia właściwego organu o zakończeniu budowy złożone co najmniej 21 dni przed zamierzony, terminem przystąpienia do użytkowania wraz z oświadczeniem beneficjenta, że w ciągu 21 dni od dnia zgłoszenia zakończenia robót, właściwy organ nie wniósł sprzeciwu albo wraz z zaświadczeniem wydanym przez właściwy organ, że nie wnosi sprzeciwu w przypadku, gdy zawiadomienie o zakończeniu robót budowlanych będzie przedkładane przed upływem 21 dni. Pomimo tego należy raz jeszcze podkreślić, iż jest to jedyne z bardzo licznych wymagań niespełnione przez powódkę w terminie. Istotnym jest również fakt, iż strona powodowa dołączyła wymagane pozwolenie na użytkowanie obiektu w dodatkowym terminie wskazanym przez ARiMR w wezwaniu do uzupełnienia braków formalnych wniosku o wypłatę pomocy.

Faktem jest, iż powódka z wnioskiem o uzyskanie pozwolenia na użytkowanie obiektu w postaci sali bankietowej z zapleczem kuchennym na parterze oraz pokojami do wynajęcia na piętrze wystąpiła na 6 dni przed upływem terminu do wystąpienia z wnioskiem o wypłatę pomocy, a nie w ciągu 21 dni od dnia zakończenia robót budowlanych.

Jednakże w ocenie Sądu należy przyjąć, iż cel operacji na jaki pomoc została przyznana został osiągnięty, a w dacie złożenia wniosku o wypłatę pomocy projekt był zrealizowany zgodnie z zakresem rzeczowym i finansowym, a powódka poniosła wszelkie koszty kwalifikowane, które to zostały odpowiednio udokumentowane i nie były przez pozwaną kwestionowane.

Podobne zagadnienie stanowiło podstawę rozstrzygnięcia podjętego przez Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 16 stycznia 2014 r., sygn. akt IV CSK 196/13, w którym stwierdzono, że „przyznanie dotacji odbyło się w ramach programu restrukturyzacji i modernizacji sektora żywnościowego rozwoju obszarów wiejskich. Zgodnie z umową, pozwany przyjął na siebie szereg obowiązków, których spełnienie miało na celu realizację tego programu przez osiągnięcie żywotności ekonomicznej gospodarstwa rolnego i spełnienie przynajmniej minimalnych standardów w zakresie higieny, ochrony środowiska i warunków utrzymania zwierząt. Pozwany spełnił w terminie wszystkie wymagania, poza uzupełnieniem wykształcenia rolniczego, który to obowiązek miał jedynie pomóc rolnikowi w realizacji projektu a nie był celem samym w sobie. Mimo niespełnienia w terminie tego wymagania, cel umowy w postaci modernizacji i uzyskania pewnego założonego poziomu gospodarstwa rolnego został osiągnięty. W tej sytuacji domaganie się zwrotu dotacji tylko z powodu zbyt późnego uzupełnienia wykształcenia jest, zdaniem Sądu Apelacyjnego, niesłuszne i jako takie sprzeczne z zasadami współżycia społecznego. Konflikt równorzędnych wartości: zasady pacta sunt servanda oraz zasady sprawiedliwości i słuszności, do jakiego doszło, powinien być w okolicznościach rozpoznawanej sprawy rozstrzygnięty na korzyść zasady słuszności i sprawiedliwości. Udzielenie ochrony prawu strony powodowej wywołałoby ujemne skutki dla beneficjenta, odwrotne do już osiągniętych w wyniku wykonania pozostałych warunków, co w sytuacji, gdy również ostatni warunek choć z opóźnieniem został jednak wykonany, byłoby sprzeczne ze społeczno-gospodarczym przeznaczeniem prawa i zasadami współżycia społecznego”.

Powyższy stan faktyczny dotyczył realizacji projektu w ramach Sektorowego Programu Operacyjnego „Restrukturyzacja i modernizacja sektora żywnościowego oraz rozwój obszarów wiejskich 2004-2006” w ramach działania „Ułatwianie startu młodym rolnikom”. Pomimo tego, iż jest to program odmienny od tego, w ramach którego pomoc uzyskała powódka to należy przyjąć, iż w przedmiotowej sprawie również należało oprzeć się na zasadach sprawiedliwości i słuszności. Program Rozwoju Obszarów Wiejskich ma również na celu wzrost konkurencyjności gospodarczej obszarów wiejskich, rozwój przedsiębiorczości i rynku pracy, a w konsekwencji – wzrost zatrudnienia na obszarach wiejskich.

W ocenie Sądu należało przyjąć, iż w odniesieniu do działań podejmowanych w ramach powyższego programu w postaci tworzenia i rozwoju mikroprzedsiębiorstw również zastosowanie mają zasady słuszności i współżycia społecznego, gdyż bez wątpienia jego celem jest ułatwianie rozwoju mikroprzedsiębiorstw na obszarach wiejskich a nie pozbawianie beneficjentów programu środków na prowadzenie działalności gospodarczej, w przypadku niedopełnienia jakiegokolwiek uchybienia formalnego. Takowe postępowanie jest sprzeczne z ideą przedmiotowego programu i samą zawartą umową o dotację.

Oddalenie powództwa w sprawie stanowiącej przedmiot rozstrzygnięcia prowadziłoby przede wszystkim do zaprzepaszczenia celu umowy stron i społeczno-gospodarczego przeznaczenia dotacji, bowiem nie wypłacenie powódce tak znacznej kwoty, którą ona już poniosła w ramach wydatków kwalifikowanych naraziłaby prowadzoną przez nią działalność gospodarczą, której dotacja miała pomóc osiągnąć odpowiedni poziom, na poważną szkodę, a nawet bankructwo i to z powodu niewykonania w terminie jednego tylko obowiązku umownego, którego wykonanie nie było celem samym w sobie, lecz miało jedynie być środkiem prowadzącym do osiągnięcia głównego celu umowy, który został osiągnięty.

W ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich pomoc udzielana jest podmiotom z tytułu inwestycji związanych z tworzeniem lub rozwojem mikroprzedsiębiorstw w formie zwrotu części kosztów. Mając na względzie powyższe w ocenie Sądu należało przyjąć, że powódka wykonała ciężące na niej zobowiązanie w tym zakresie. Powódka poniosła koszty kwalifikowane z tytułu nakładów na powstający obiekt, które udokumentowała. Przede wszystkim zaś powstały obiekt spełniał wymagania określone w umowie, co również nie było kwestionowane przez stronę pozwaną.

Dlatego też w ocenie Sądu roszczenie powódki zasługiwało na uwzględnienie co do kwoty głównej w całości. Sąd nie znalazł jednak podstaw do przyjęcia, że odsetki od kwoty 300.000,00 złotych należne są od dnia 28 listopada 2012 r. Strona powodowa nie wskazała również na jakiegokolwiek okoliczności, uzasadniające roszczenie w tym zakresie.

Stosownie do treści art. 481 kc jeżeli dłużnik opóźnia się ze spełnieniem świadczenia pieniężnego, wierzyciel może żądać odsetek za czas opóźnienia, chociażby nie poniósł żadnej szkody i chociażby opóźnienie było następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi (1). Jeżeli stopa odsetek za opóźnienie nie była z góry oznaczona, należą się odsetki ustawowe. Jednakże gdy wierzycielność jest oprocentowana według stopy wyższej niż stopa ustawowa, wierzyciel może żądać odsetek za opóźnienie według tej wyższej stopy (2). W razie zwłoki dłużnika wierzyciel może nadto żądać naprawienia szkody na zasadach ogólnych (3). Chwilę, w której dłużnik dopuszcza się opóźnienia, określić należy na podstawie art. 476 k.c. Przepis ten wskazuje na obiektywny stan faktyczny, który jest podstawą postawienia dłużnikowi zarzutu nieterminowego wykonania zobowiązania. Chwila, o której mowa, jest odmiennie ustalana w zależności od tego, czy dłużnik jest zobowiązany do świadczenia terminowego, czy do świadczenia bezterminowego. Pojęcie opóźnienia w zapłacie dłużnej sumy wiąże się z terminem spełnienia świadczenia (wyrok SN z dnia 24 lipca 2008 r., IV CSK 151/08, LEX nr 483309). Powódka w dniu 17 września 2013 r. wystąpiła do Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji w W. z przedsądowym wezwaniem do zapłaty, wyznaczając 7 dniowy termin zapłaty. Co w ocenie Sądu stanowi podstawę do przyjęcia, iż strona pozwana mogła w tym terminie w sposób nie budzący wątpliwości zapoznać się z zakresem roszczenia powódki. Powódka nie dołączyła potwierdzenia odbioru wezwania do zapłaty, dlatego też za datę pewną w której wezwanie dotarło do pozwanego Sąd uznał datę 27.09.2013 roku kiedy to pozwana wystosowała pismo odmawiające ponownie wypłaty oraz ustosunkowała się do przedsądowego wezwania do zapłaty (k.69). Powyższe uzasadniało przyznanie powódce odsetek ustawowych poczynszy od dnia 27.09.2013 roku o czym Sąd orzekł w pkt.1 wyroku.

Z przyczyn jak wyżej tj w zakresie odsetek żądanych od dnia 28.11.2012 roku, Sąd powództwo oddalił w pkt.2 wyroku.

W pkt 3 wyroku Sąd na podstawie art. 113 § 1 Ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych w zw. z art.98 kpc, nakazał pobrać od pozwanej Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w W. na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Warszawie kwotę 10.000,00 (dziesięć tysięcy) złotych tytułem uzupełnienia opłaty sądowej od pozwu, której nie miała obowiązku uiścić strona powodowa (cała opłata od pozwu wynosiła 15.000 złotych).

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w związku z art. 99 k.p.c. oraz § 6 punkt 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (tj. Dz. U. 2013.490), obciążając kosztami zastępstwa prawnego pozwanego w wysokości 7.200 zł, stanowiącej stawkę minimalną przy wartości przedmiotu sporu w niniejszej sprawie oraz kwotą 17,00 zł uiszczoną przez pozwanego z tytułu opłaty skarbowej od pełnomocnictwa procesowego udzielonego w niniejszej sprawie, a także opłatą od pozwu uiszczoną przez powódkę (kwota 5000 złotych, przegrywającego sprawę pozwanego, zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu, stosownie do której strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędnej do celowego dochodzenia praw i celowej obrony.

Mając powyższe na względzie, Sąd orzekł jak w wyroku.---

SSO Mariusz Solka

(...)

1. (...)

2. (...)

3. (...)

(...)